

AUTOREFERAT

o zainteresowaniach i osiągnięciach w działalności naukowo-badawczej oraz dydaktycznej

1. Imię i nazwisko: Milena Kindziuk

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytuł rozprawy doktorskiej:

07.01.2013 – stopień doktora nauk humanistycznych w dziedzinie historii; nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych UKSW w Warszawie. Tytuł rozprawy doktorskiej: *Kreowanie wizerunku medialnego księdza Jerzego Popiełuszki w polskiej prasie w latach 1980-1984*. Promotor: ks. prof. dr hab. Józef Mandziuk, UKSW; recenzenci: ks. prof. dr hab. Zdzisław Lec, Uniwersytet Szczeciński; prof. dr hab. Jan Żaryn, UKSW.

17.11.1995 - stopień magistra; Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego; kierunek: Filologia Polska; specjalność nauczycielska.

3. Informacje o dotychczasowych zatrudnieniach w jednostkach naukowych

od 2012 r. etat w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW w Warszawie, najpierw jako asystent (2012-2013), od 01.03.2013- do chwili obecnej jako adiunkt

2008-2012 zajęcia zlecone w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW w Warszawie.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2003 Nr 65 poz. 595 ze zm.):

A) **Jako szczególne osiągnięcia naukowe, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z 14 marca 2013 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym, wskazując monografię:**

Milena Kindziuk, *Historyczne i polityczne aspekty komunikacji społecznej prymasa Józefa Glempa w okresie przełomu w Polsce w latach 1981-1992*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydawnictwo Instytutu Pamięci Narodowej, recenzenci wydawniczy: dr hab. Paweł Skibiński, ks. prof. dr hab. Zygmunt Zieliński, Warszawa 2019, ss. 640.

B) **Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania:**

Monografia ukazuje działalność kardynała Józefa Glempa od momentu objęcia przez niego stolicy prymasowskiej (1981) do czasów zmiany funkcji prymasa Polski oraz rozdzielenia unii archidiecezji warszawskiej i gnieźnieńskiej (1992), przypadających na okres transformacji ustrojowej w Polsce, rozpoczętej w 1989 roku. Skupia się na dwóch aspektach działalności Prymasa, jeden dotyczy problematyki społeczno-politycznej, drugi - historycznej. Te dwa aspekty bowiem, nawet jeśli nie mogły być priorytetowe w działalności hierarchy Kościoła i pojawiały się obok motywów ściśle kościelnych, liturgicznych czy teologicznych, jednak w żadnym innym okresie jego życia nie były tak dominujące i tak istotne. W latach 1981-1992 Glomp stosunkowo często bowiem poruszał zagadnienia społeczno-polityczne, odbywał spotkania z przedstawicielami władzy państwowej oraz ówczesnej „opozycji”, mówił o tych spotkaniach i o podjętych na nich ustaleniach, tworzył programy społeczne i etyczne lub im patronował. Z drugiej strony często odwoływał się do przeszłości i narodowej tradycji, przywoływał wielkie postacie historyczne, głosił jedność życia Narodu i Kościoła, przewodził obchodom rocznic kościelnych i narodowych. Ta stała obecność problematyki społeczno-politycznej, jak też historycznej w działalności kardynała Glomp sprawiła, że odgrywał on ważną rolę nie tylko w sferze życia religijnego i kościelnego, ale także społecznego, narodowego, a także państwowego.

Do zajęcia się działalnością Glempa w l. 1981-1992 skłonił mnie także fakt, że przypadła ona na przełomowy i interesujący okres dziejów Polski, który – mimo coraz większej perspektywy czasowej – pozostaje także niełatwy w interpretacji historycznej. Wciąż toczą się spory zarówno na temat stanu wojennego, wydarzeń związanych z Okrągłym Stołem i transformacją ustrojową, jak też na temat roli Kościoła w tych wydarzeniach, postawy prymasa Glempa, śmierci ks. Jerzego Popiełuszki itd. Dyskusja na temat tego okresu, mimo wielu rzetelnych i rozległych studiów, nie jest zamknięta. Nie ma pełniej wizji roli prymasa Glempa w tych wydarzeniach. Chociaż w opracowaniach dotyczących tego okresu jest on niemal zawsze wspominany, jednak brakuje pełniejszego opracowania na ten temat, które w dodatku prezentowałoby bardziej całościowo jego postawę, wypowiedzi, dokonania i ostatecznie – jego rolę od wprowadzenia stanu wojennego do początków transformacji ustrojowej w państwie i przemian w strukturach kościelnych. Chociaż ta rola jest wielopłaszczyznowa i podlega różnym ocenom, a niektóre decyzje Prymasa do dziś wywołują kontrowersje, jego działalność nie wzbudziła jednak osobnego zainteresowania badaczy. Niniejsza monografia ma tę lukę wypełnić. Ma ona także ukazać, jak w ostatniej dekadzie PRL, czyli w okresie tak zwanego „realnego socjalizmu”, Kościół, któremu przewodził wówczas w Polsce prymas Józef Glomp, bronił siebie i swoich rodaków przed ideologizacją życia publicznego, autorytarnymi działaniami państwa czy przed programowymi próbami wykorzeniania, a przynajmniej minimalizowania religijności i marginalizowania Kościoła. Ponadto, w jaki sposób Kościół stawał wtedy w obronie tożsamości narodowej i religijnej, czy zachował swą siłę i autorytet zarówno w okresie totalitaryzmu, jak też w początkach przemian ustrojowych na przełomie lat 80. i 90. XX wieku.

Z formalnego punktu widzenia rozprawa bierze pod uwagę nie tylko wybrane oficjalne wystąpienia i decyzje prymasa Glempa, nie tylko jego spotkania z przedstawicielami najwyższych władz państwowych czy ówczesną opozycją, nie tylko jego dokonania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych lub upamiętniania wielkich postaci z dziejów Polski, ale także jego liczne homilie, kazania, udzielone wywiady (jako pierwszy hierarcha polski udzielał licznych wywiadów zarówno w prasie krajowej jak też zagranicznej), przemówienia, komunikaty, odezwy, komentarze, listy pasterskie czy inne przekazy. Jest to bardzo obszerny,

wartościowy i interesujący materiał źródłowy, chociaż w opracowaniach dotyczących tego okresu jest wykorzystywany zazwyczaj w sposób marginalny i cząstkowy, poza stosunkowo często cytowanymi homiliami Prymasa z 13 grudnia 1981 roku, będącymi zresztą przedmiotem wielu przeciwstawnych opinii i kontrowersji. Ponieważ w tej rozprawie wykorzystuję ten szeroki materiał źródłowy, dlatego zdecydowałam się użyć w tytule określenia „komunikacja społeczna”, by zaznaczyć, że publikacja analizuje zarówno działania, jak też liczne wypowiedzi prymasa Glempa. Do użycia tego terminu stosowanego nie tylko w naukach medioznawczych, ale także w wielu innych, skłaniał także fakt, że rozprawa dotyczy postaci, która nie była „zawodowym” politykiem ani historykiem, jednak w swym działaniu i wypowiedziach - zgodnie także z tradycją kościelną - zajmowała się „komunikowaniem” zarówno treści społeczno-politycznych, jak też historycznych. Zgodnie też z założeniami pracy historycznej, nie staram się ukazywać prymasa Glempa od strony oczekiwań społecznych i kościelnych, jakie z nim wiązano i które wymagałyby raczej analizy socjologicznej. Celem pracy nie jest także opisywanie reakcji słuchaczy, czytelników czy widzów na „komunikację społeczną” Prymasa, co wchodziłoby w zakres badań medioznawczych. Natomiast z zgodnie z charakterem rozprawy, działania i wystąpienia Glempa umieszczam w określonym kontekście historycznym.

Wreszcie, do zajęcia się tym tematem przyczynił się także fakt, że mogłam wykorzystać nieudostępniane dotąd materiały archiwalne związane z działalnością kard. Glempa. Otrzymałam bowiem specjalne zgody na przeprowadzenie kwerendy zarówno w zbiorach dawnego Sekretariatu Prymasa Polski znajdujących się w Archiwum Archidiecezji Warszawskiej, jak też na przeprowadzenie kwerendy w Archiwum Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie. Dzięki temu miałam dostęp do niepublikowanych tekstów kazań Prymasa, jego korespondencji czy stenogramów z posiedzeń Rady Głównej czy Konferencji Episkopatu Polski. W analizie dokumentów z lat 1981-1992 pomagał mi też fakt, że znałam osobiście działalność Prymasa z późniejszego okresu. Przynajmniej od połowy lat 90., gdy pracowałam w różnych redakcjach prasowych, miałam okazję śledzić z bliska jego działalność, pisałam relacje prasowe z jego wystąpień publicznych, prosiłam go o opinie dla mediów dotyczące aktualnych problemów, przeprowadzałam z nim wywiady, najpierw pojedyncze (pierwszy w 1994 r.), później bardziej przekrojowe i całościowe, dotyczące kolejnych okresów jego życia i aspektów jego działalności, i opublikowałam je w książce *Ostatni taki Prymas*. Z uwagi na to, iż znałam osobiście prymasa Glempa, tym bardziej w tym opracowaniu starałam się zobiektywizować jego wizerunek z punktu widzenia historycznego: by z jednej strony unikać apologii tej postaci czy nieuzasadnionego wybielania, z drugiej dążyć do oddania Prymasowi sprawiedliwości poprzez pokazanie rzeczywistych jego dokonań.

Rozprawę cechuje układ chronologiczno-problemowy. Podział na cztery rozdziały wynika z wyróżnienia czterech okresów w działalności prymasa Glempa w latach 1981-1992, wyznaczonych przez zmiany w polityce wyznaniowej PRL oraz w ogólnej sytuacji polityczno-społecznej i kościelnej w Polsce. Rozdział I ukazuje początek jego prymasostwa (lipiec - wrzesień 1981), trzy dalsze rozdziały omawiają jego komunikację społeczną w zakresie problematyki politycznej i w historycznej w kryzysowym okresie stanu wojennego i powojennego aż do przełomowego wydarzenia, jakim było zamordowanie ks. Popiełuszki (1981-1984), następnie w czasach wzmocnienia antykościelnej polityki rządu w latach 1985-1988, wreszcie w okresie transformacji państwowej i kościelnej w Polsce 1989-1992, kiedy Glemp zasłużył na miano „Prymasa niepodległości” i narodzin wolnej Polski.

Umieszczenie prymasostwa Glempa w szerszym kontekście historycznym pozwoliło wskazać, dlaczego problematyka polityczna i historyczna zajmowała ważne miejsce w jego działalności. Przede wszystkim, stając się 7 lipca 1981 roku arcybiskupem gnieźnieńskim i warszawskim, przyjął tytuł Prymasa Polski, który nie tylko cieszył się wielkim prestiżem historycznym i społecznym, ale ze względu na związaną z tym tytułem rolę przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski oraz specjalnymi uprawnieniami (tzw. *facultates*) dawał mu realną władzę jako głowie Kościoła w Polsce oraz głównemu reprezentantowi Episkopatu Polski w relacjach z władzami państwowymi. Tę wysoką rangę tytułu Prymasa Polski umocnili poprzednicy Glempa: kard. August Hlond i kard. Stefan Wyszyński, którzy dodatkowo, w okresie tzw. realnego socjalizmu i dyktatury „ludowej”, stali się ważnymi obrońcami narodu, chrześcijańskiej tradycji i kultury, a także swego rodzaju przywódcami opozycji, często jedynej, wobec panującego systemu politycznego. J. Glemp kontynuował tę rolę Prymasów Polski, tym bardziej, że rozpoczął sprawowanie swej funkcji w wyjątkowo gorącym okresie politycznym, zwanym „karnawałem Solidarności”, potem przewodził Kościołowi w kraju w dramatycznym czasie stanu wojennego i „powojennego”, wreszcie w okresie wielkiej transformacji politycznej. Na niego spadła, poza działalnością ściśle kościelną, szczególna odpowiedzialność natury społeczno-politycznej oraz historycznej.

Analiza działań i wypowiedzi Glempa wykazały, że postawę, którą w latach 80. prymas Glemp prezentował, można określić mianem umiarkowanej i koncyliacyjnej. Taki charakter miały jego wystąpienia jesienią 1981 roku, następnie w czasie stanu wojennego i po jego zakończeniu, także w okresie transformacji politycznej i kościelnej w latach 1989-1992. Wynikało to w dużej mierze z poczucia odpowiedzialności za los narodu oraz z obawy o wzrost napięcia społecznego, które mogłoby się zakończyć rozlewem krwi. Było też wyrazem jego ściśle „kościelnej” optyki, szukającej pojednania, zgody społecznej i dążenia do pokojowego rozwiązywania problemów, stroniącej od chłodnej kalkulacji, gry czy walki czysto politycznej. Jednocześnie nie można Prymasowi odmówić wielkiej roli, jaką odegrał w zakresie organizowania kościelnej działalności charytatywnej, działań negocjacyjnych czy zabiegania o dobro państwa polskiego na arenie międzynarodowej. Przykładem jest jego działalność na rzecz pomocy internowanym, na rzecz środowisk twórczych czy program ugody społecznej tworzonej w ramach Prymasowskiej Rady Społecznej. Ewolucji podlegał jego stosunek do opozycji politycznej, wyrażający się w poparciu dla wielkiej idei „Solidarności”, ale też w realistycznej ocenie roli tego ruchu lub jego przywódców w różnych okresach lat 80. Ta ewolucja wynikała także z ogólnej postawy prymasa Glempa, który nie występował z inicjatywami o charakterze politycznym, a jego działania stanowiły raczej doraźną reakcję, którą uważał za możliwą w danej sytuacji.

Badania materiałów archiwalnych pozwalają też stwierdzić, że Prymas Glemp odgrywał też zasadniczą rolę w budowaniu porozumienia społecznego i upominania się o prawa obywatelskie Polaków w trudnych negocjacjach w sprawie drugiej, trzeciej i czwartej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski (1983, 1987, 1991), w pracach nad ustawowym uregulowaniem relacji państwo – Kościół czy w walce o zachowanie chrześcijańskich i narodowych tradycji oraz miejsca Kościoła w życiu publicznym (sprawa zdejmowania krzyży w szkołach, ochrona życia dzieci nienarodzonych itd.). Jego działalność w tym zakresie przyjmowała różny stopień intensywności w zależności od sytuacji społeczno-politycznej w kraju oraz od stanu relacji z rządem, które miały zmienny charakter. Inny charakter miały bowiem relacje Kościół – państwo na początku lat 80., gdy po powstaniu „Solidarności” osłabione władze państwowe potrzebowały normalizacji stosunków z Kościołem i prowadziły do

pewnej liberalizacji postępowania wobec niego; potem przystąpiły do intensywnego zwalczania Kościoła, wreszcie ostatnie lata istnienia PRL stały pod znakiem realizowania koncepcji „współdziałania” z Kościołem.

Przeprowadzone badania i analiza dostępnych materiałów źródłowych pozwoliły też na ukazanie kontekstu wielu jego działań budzących niekiedy kontrowersje, np. dotyczących jego wielu spotkań z gen. Wojciechem Jaruzelskim, wezwania aktorów do zawieszenia bojkotu, relacji z ks. Jerzym Popiełuszką czy roli w sporze o klasztor w Oświęcimiu. Badania wykazały też, że prymas Glemp potrafił uchronić Kościół od uwikłania w spory czysto polityczne; także w okresie transformacji państwowej w latach 1989-1992 ustrzegł się od udzielenia poparcia konkretnemu ugrupowaniu politycznemu, mimo że przedstawiciele poszczególnych partii usilnie zabiegali o audiencje i uzyskanie poparcia.

Studium ukazało także, iż problematyka historyczna zajmowała wiele miejsca w publicznych wystąpieniach prymasa Glempa. Znaczną część swojej pasterskiej posługi poświęcił wydarzeniom przeszłości, postaciom historycznym i wielkim polskim świętym. Podejmował tę tematykę nie tylko w kraju, ale – może nawet w większym jeszcze stopniu – za granicą: tam bowiem, podczas wizyt duszpasterskich wśród Polonii, starał się zawsze podtrzymywać więź z ojczyzną, jej dziejami i tradycją. Chociaż nie był historykiem, jednak w swych publicznych wystąpieniach przejawiał szeroką wiedzę historyczną i do niej się odnosił. W jego przepowiadaniu w trudnym okresie stanu wojennego i „powojennego” oraz w ostatnim okresie transformacji ustrojowej ważną rolę odgrywał argument historyczny i narodowy. Problematyka historyczna pojawiała się wtedy, gdy Prymas Polski brał udział w obchodach wielkich narodowych rocznic i upamiętnianiu największych wydarzeń i postaci z dziejów Polski. W latach 1981-1992 Józef Glemp celebrował bowiem wielkie rocznice, takie jak 600-lecie obecności Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze, 300-lecie zwycięstwa króla Jana Sobieskiego pod Wiedniem, 200-lecie Konstytucji 3 Maja, kolejne rocznice Powstania Warszawskiego, 20-lecie Millenium, 30-lecie Poznańskiego Czerwca, 1000-lecie Chrztu Rusi czy świętowanie odzyskania niepodległości. Zwracał się do narodu w kazaniach podczas wielkich uroczystości maryjnych na Jasnej Górze (3 maja, 15 i 26 sierpnia) oraz w trakcie procesji ku czci św. Stanisława biskupa w Krakowie na Skałce. W wystąpieniach tych z reguły dotykał aktualnych problemów narodowych, dawał też wyraz trosce o pamięć historyczną i patriotyczne zaangażowanie. W tym okresie wygłosił okolicznościowe homilie przypominające postaci: Ignacego Paderewskiego, Józefa Piłsudskiego, Wojciecha Korfanteo. Celebrował Msze święte podczas uroczystości sprowadzenia do kraju prochów prezydenta Ignacego Mościckiego, generała Władysława Sikorskiego, Ignacego Paderewskiego. Z wielką atencją odnosił się do narodowych bohaterów, od najwcześniejszych: Mieszka I, Bolesława Chrobrego, św. Stanisława, po Jana III Sobieskiego, przez romantycznych wieszczów czy ojców niepodległości, jak choćby Paderewskiego i Piłsudskiego. Dowodził, że Polacy powinni być dumni ze swego wielkiego dziedzictwa. Wielką część swojego pasterskiego nauczania kard. Glemp poświęcił polskim świętym: od Wojciecha i Stanisława po abp. Szczęsnego-Felińskiego, Andrzeja Bobolę i ks. Jerzego Popiełuszkę. Prymas był przekonany, że bohaterstwo tych świętych było również wyrazem troski Opatrzności Bożej o Polskę. Osobliwy był sposób interpretacji przez Prymasa wydarzeń historycznych. Kardynał Glemp postrzegał je ostatecznie w kategoriach historiozoficznych w odniesieniu do aksjologii, przede wszystkim do Boga-Stwórcy, Pana dziejów i Pana historii. Jego historia ma zatem również wymiar duchowy, nie tylko materialny. Taka perspektywa natomiast pozwalała Glempowi na odczytywanie sensu

historii, na głębsze jej rozumienie i postrzeganie jako nie tylko rzeczywistości ludzkiej. Widział w historii nie tylko spoiwo między pokoleniami Polaków, ale także wymiar religijny.

Niniejsza rozprawa ma status pierwszej monografii na temat działalności prymasa Józefa Glempa w latach 1981-1992, ukazującej różne aspekty jego aktywności w zakresie problematyki społeczno-politycznej oraz historycznej. Dlatego może być wykorzystana i stanowić pomoc w badaniach historycznych dotyczących dziejów Polski w tym okresie, zwłaszcza stanu wojennego i powojennego, ostatniej dekady PRL-u, jak też transformacji ustrojowej w Polsce na przełomie lat 80. i 90.

C) Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych:

Na mój dorobek naukowo-badawczy składa się 45 publikacji (monografie oraz artykuły naukowe). Są to:

a) 22 książki, wśród nich: 11 monografii autorskich, 4 monografie autorskie w językach obcych (francuskim, włoskim, słoweńskim i hiszpańskim), 4 monografie redagowane (2 w druku); 3 rozdziały w monografiach naukowych

b) 23 artykuły naukowe w czasopismach punktowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w tym 7 będących w bazie ERIH i Master Journal List; nadto 2 artykuły naukowe są w druku. Opublikowałam także artykuł w języku angielskim.

Wiele z tych publikacji zyskało uznanie jako nowatorskie, czego wyrazem są liczne ich cytowania przez innych badaczy i autorów (listę cytowań podaję w wykazie dorobku).

Pomijam tu liczne artykuły popularno-naukowe lub popularne (w sumie kilka tysięcy), dotyczące także najnowszej historii Polski lub historii Kościoła, które opublikowałam w różnego rodzaju czasopismach czy na stronach internetowych popularnych czy też opiniotwórczych.

Obszary moich zainteresowań naukowych:

a) Studia nad życiem, działalnością i przesłaniem bł. ks. Jerzego Popiełuszki oraz jego matki, Marianny Popiełuszko

Badania nad życia i działalności ks. Jerzego Popiełuszki, które prowadziłam od ponad 20 lat, podsumowałam w najnowszej prawie tysiącstronicowej, recenzowanej, autorskiej monografii naukowej, pt.: *Jerzy Popiełuszko. Biografia*, 2018, Instytut Wydawniczy ZNAK, Kraków 2018, ss. 923; (recenzenci naukowci: ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz, postulator procesu kanonizacyjnego bł. ks. Popiełuszki, prof. dr hab. Jan Żaryn). Książka została uznana jako najpełniejsza i najobszerniejsza, całościowa biografia bł. ks. Popiełuszki. Jest to opracowanie źródłowe, oparte głównie o analizę dokumentów pochodzących z różnych archiwów, m.in: Archiwum Ośrodka Dokumentacji Życia i Kultu Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki, Archiwum Sekretariatu Prymasa Polski, Archiwum Archidiecezji Warszawskiej, Archiwum Instytutu Pamięi Narodowej, Archiwum Akt Nowych, Archiwum Rady Ministrów, Archiwum Urzędu Ochrony Państwa. Po raz pierwszy zostały też opublikowane zeznania świadków w procesie beatyfikacyjnym, tak zwane *transumptum*, między innymi rodziców i braci księdza Jerzego, jego lekarzy, kolegów, biskupów, najbliższych współpracowników.

Odnalezione przeze mnie nowe dokumenty (na przykład zeznania z przesłuchań Waldemara Chrostowskiego, kierowcy księdza Popiełuszki) pozwoliły na szczegółowe odtworzenie przebiegu zdarzeń z 19 października 1984 roku od momentu uprowadzenia księdza, a także na dokładną rekonstrukcję wydarzeń z nocy 19 na 20 października i z kolejnych dni, aż do odnalezienia ciała księdza w Zalewie Wiślanym 30 października 1984 roku. Dotarłam też do karty TEOK Jerzego Popiełuszki, czyli tak zwanej teczki ewidencji operacyjnej księdza, założonej już 1982 roku czy też do innej teczki z ówczesnego MSW: SOR, czyli sprawy operacyjnego rozpracowywania, o kryptonimie „Popiel”. Cenne są dokumenty świadczące o stanie zdrowia księdza Popiełuszki: karty pobytu ze szpitali, orzeczenia i zalecenia lekarskie, recepty. Jednoznacznie wskazują one, jak bardzo zdrowie księdza Jerzego zostało nadwerżone w czasie jego służby wojskowej, kiedy to przeszedł pierwszą próbę męczeństwa. Zamieściłam także w aneksie dokumenty dotąd niepublikowane, m.in. szyfrogramy lub raporty Ministerstwa Spraw Wewnętrznych sporządzane dla Komitetu Centralnego PZPR (dotyczące działalności księdza Popiełuszki lub sytuacji w Polsce po jego śmierci; plany represji wobec księdza Jerzego, ale też wobec całego Kościoła (tak zwany plan „R”); listy zabójców do swoich rodzin czy do rodziny Popiełuszków; zeznania Waldemara Chrostowskiego oraz protokoły oględzin jego odzieży zniszczonej w wyniku skoku z samochodu podczas ucieczki; list hutników do Episkopatu Polski. Aneks zawiera też niepublikowane zapiski księdza Jerzego, rękopisy jego kazań, notatki, także sprzed 1980 roku, jak również zdjęcia, świadectwa szkolne, dokumenty z seminarium duchownego *etc.*

Oprócz dokumentów, cennym materiałem źródłowym niniejszej monografii są wypowiedzi świadków życia Jerzego Popiełuszki ze wszystkich okresów, od lat szkolnych począwszy (koledzy z klasy i nauczyciele), przez czasy seminaryjne (klerycy i wychowawcy), służbę wojskową (dawni żołnierze), aż po pierwsze parafie, w których pracował (wierni i duszpasterze), Hutę Warszawa (robotnicy i działacze NSZZ „Solidarność”), wreszcie działalność księdza Popiełuszki przy kościele Świętego Stanisława Kostki w Warszawie (ludzie z różnych środowisk). Przeprowadziłam rozmowy z ponad 100 osobami, wśród nich m.in. z rodziną ks. Popiełuszki, z prymasem Józefem Glempem, z kard. Kazimierzem Nyczem, z kard. Stanisławem Dziwiszem, z gen. Wojciechem Jaruzelskim.

Zainteresowanie życiem i działalnością ks. Popiełuszki znalazło też odzwierciedlenie w zorganizowaniu przeze mnie dwóch ogólnopolskich konferencji naukowych na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (byłam pomysłodawczynią obu konferencji; obie cieszyły się ogromnym zainteresowaniem mediów oraz dużą liczbą uczestników - ok. 300 osób). Pierwsza to: "Śmierć bł. Ks. Jerzego Popiełuszki - nowe fakty". Ogólnopolska konferencja naukowa na UKSW w Warszawie (15.10, 2014 r). Druga ogólnopolska konferencja naukowa UKSW oraz IPN pod Patronatem Narodowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy to: "Wiara i patriotyzm. Msze za Ojczyznę bł. ks. Jerzego Popiełuszki. W 100. lecie odzyskania niepodległości" (Warszawa, 18.10.2018 r.). Na obu konferencjach wygłosiłam także referaty: na pierwszej pt. *Okoliczności i przyczyny śmierci bł. Ks. Popiełuszki w propagandzie medialnej PRL*, na drugiej - *Oprawa religijna i artystyczna Mszy za Ojczyznę w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie*.

Wyniki prowadzonych przeze mnie badań naukowych na ten temat wykorzystałam również w artykułach naukowych w języku polskim i angielskim: 1. *Fr. Jerzy Popiełuszko - victim of political repression or martyr of the faith?*; 2. *Męczeństwo bł. ks. Jerzego Popiełuszki w świetle dokumentów komunistycznych oraz kościelnych z lat 1980-1984*; 3. *Ksiądz*

Popiełuszko – wróg Polski Ludowej?; 4. Oprawa religijna i artystyczna Mszy za Ojczyznę w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie.

Konsekwencją badań nad życiem bł. Ks. Popiełuszki były także studia nad jego męczeństwem, a także badania archiwalne dokumentacji dotyczącej niewytłumaczalnych medycznie uzdrowień za przyczyną bł. ks. J. Popiełuszki, co zaowocowało recenzowaną monografią: Milena Kindziuk, *Cuda księdza Jerzego. Dlaczego nie wszyscy są uzdrawiani*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2016, ss. 347.

Ukazały się też moje autorskie książki o ks. Popiełuszce w językach obcych, jego biografie w języku włoskim: Milena Kindziuk, *Popiełuszko*, 2010 (obszerne opracowanie, ss. 363); w języku słoweńskim: Milena Kindziuk, *Jerzy Popiełuszko duchovník za čudeže. Mučenec za svobodu*, prevod G. Lavrin, Ljubljana 2014; hiszpańskim: Milena Kindziuk, *El Padre Jorge triunfaba con la bondad. Vida y Obra del Beato Jorge Popiełuszko*, ss. 112; recenzowana monografia w języku francuskim: Milena Kindziuk, *Père Jerzy Popiełuszko, Histoire d'un martyr racontée aux jeunes*, 2017.

Zainteresowania naukowo-badawcze na temat życia bł. Ks. Jerzego zainspirowały mnie również do badań nad życiem i działalnością jego matki. Przeprowadziłam z nią wiele rozmów, uzyskałam od niej zdjęcia i dokumenty dotyczące ks. Popiełuszki, następnie badałam również pochodzące z archiwów zeznania Marianny Popiełuszko w procesie beatyfikacyjnym ks. Jerzego, co znalazło odzwierciedlenie w opublikowaniu wyników moich badań w artykule naukowym na ten temat: *Wizja męczeństwa w zeznaniach Marianny Popiełuszko w procesie beatyfikacyjnym ks. Jerzego Popiełuszki*, "Collectanea Theologica" 87(2017) nr 2, s. 127-148). Natomiast w celu popularyzacji badań naukowych dotyczących matki ks. Jerzego, napisałam również publicystyczną biografię Marianny Popiełuszko: Milena Kindziuk, *Matka świętego*. wyd. 2 zmienione i rozszerzone, Wydawnictwo ZNAK, Kraków, 2017, ss. 302.

Konsekwencją moich zainteresowań naukowo-badawczych była ich popularyzacja na różnych frontach, nie tylko w nauce, ale także w mediach. Stąd wzięły się moje publikacje popularno-naukowe na ten temat. W okresie poddoktorskim, na przestrzeni sześciu lat, napisałam ponad 50 artykułów popularno-naukowych dotyczących bł. ks. Jerzego oraz jego matki. Opublikowałam je m.in. w Biuletynie IPN", w tygodnikach opinii "W sieci", "Niedziela", "Gość Niedzielny", "Przewodnik Katolicki", w miesięczniku "W sieci historii", "Teologia polityczna", w kwartalniku "Homo Dei", na portalu: wpolityce.pl.

W celu wykorzystania prowadzonych przeze mnie badań naukowych napisałam też kilka książek o ks. Popiełuszce o charakterze popularno-naukowym. W tym miejscu warto wymienić jedną z publikacji z mojego dorobku przeddoktorskiego pt. *Świadek prawdy. Życie i śmierć ks. Jerzego Popiełuszki*, Edycja Świętego Pawła, ss. 350. Była to jedna z pierwszych biografii kapłana męczennika na rynku polskim, obszernie cytowana przez postulatora procesu beatyfikacyjnego ks. Popiełuszki w tzw. *Positio de martirio*, przygotowanym dla rzymskiej Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych, jako dokument mający stanowić podstawę beatyfikacji i orzeczenia męczeństwa ks. Popiełuszki.

Moje zainteresowania naukowo-badawcze na temat bł. Ks. Popiełuszki i jego matki zapoczątkowane były monografią stanowiącą moją rozprawę doktorską pt. *Kreowanie wizerunku medialnego księdza Jerzego Popiełuszki w polskiej prasie w latach 1980-1984*.

b) Studia nad życiem, działalnością i przesłaniem św. Jana Pawła II oraz jego rodziców: matki, Emilii Kaczorowskiej-Wojtyłowej i Karola Wojtyły, seniora.

Ten dział badań wyrósł z dziennikarskiego zainteresowania osobą i działaniem Jana Pawła II, gdy publikowałam świadectwa osób, które znały Jana Pawła II w różnych okresach jego życia, m.in. kardynała Stanisława Dziwisza, członków rodziny Wojtyłów, współpracowników i znajomych z Wadowic, Krakowa, Rzymu etc. (zebrałam je w autorskim tomie: *Zaczęło się Wadowic. Wspomnienia, wywiady, teksty o Janie Pawle II*, Kraków 2002, s. 314). Współpracowałam także w przygotowaniu obszernego tomu: *Jan Paweł II. Pielgrzym nadziei. Jestem z wami*, Warszawa 2001, ss 480; napisał wiele haseł do: *Wielka Encyklopedia Jana Pawła II*, t. 1-6, Warszawa 2005. Później w osobnych artykułach naukowych analizowałam również dokumenty papieskie w odniesieniu do nauczania Kościoła i w określonym kontekście historycznym, np. *Nowa koncepcja patriotyzmu w ujęciu Jana Pawła II*, "Studia Theologica Varsaviensia", 1/2017, s. 131-144; *Polsko, umiej być wdzięczna! Święty Jan Paweł II o Ojczyźnie*, "Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej. Pismo o najnowszej historii Polski", nr 10 (155) 2018, s. 32-38.

Konsekwencją tych zainteresowań była dalsza praca badawcza skupiona wokół genealogii rodziców Papieża: Emilii Wojtyłowej z domu Kaczorowskiej oraz Karola Wojtyły, seniora. Prowadziłam badania archiwalne wojskowych akt personalnych pochodzących z Wiedeńskiego Archiwum Wojskowego tzw. Kriegsarchiv, co pozwoliło mi na odtworzenie dokładnego curriculum vitae Karola Wojtyły, seniora, zawodowego wojskowego, z uwzględnieniem głównych etapów przebiegu jego służby wojskowej, a także jego postawy wobec niepodległości Polski w 1918 roku. Wyniki badań opublikowałam w artykułach naukowych: *Kariera wojskowa Karola Wojtyły w świetle źródeł archiwalnych*, "Saeculum Christianum", XXIV (2017), s. 237-246; *Sprawa niepodległości Polski w karierze wojskowej Karola Wojtyły seniora*, w: *Wokół zagadnienia niepodległości Polski. Przegląd myśli społeczno-politycznej*, red. M. Maciąg, K. Maciąg, Lublin 2017, s. 75-88.

Prowadziłam też osobne badania nad genealogią matki św. Jana Pawła II. Na podstawie kwerendy w archiwach ustaliłam, że ród Emilii Wojtyłowej wywodzi się z Magnuszewa na Mazowszu, a nie, jak powszechnie do tej pory sądzono, z Krakowa. Jak się okazało, pamięć najdalej sięga prapradziadka Jana Pawła II: Jana Kaczorowskiego, który żył w latach 1741–1827 i pochodził z Magnuszewa na Mazowszu. Odnalazłam dokumenty w Archiwum Państwowym w Radomiu i inne, potwierdzające, że w Magnuszewie znajdują się najstarsze ślady rodziny Papieża ze strony matki. Potem rodzina przeniosła się do innych dóbr Zamoyskich, do Michalowa pod Zamościem, gdzie urodził się ojciec Emilii Wojtyłowej natomiast, Feliks Kaczorowski (dziadek Papieża). Udało się mi ustalić drogę życiową tego ostatniego, który w końcu przeniósł się do Krakowa, gdzie był tzw. siodlarzem, wyrabiał też lub naprawiał powozy (niemal co roku w końcu XIX i początku XX w *Kalendarzach krakowskich* ukazywały się reklamy jego zakładu powozów). Stąd też w Krakowie urodziła się Emilia Kaczorowska, matka przyszłego Papieża.

Prowadzone przeze mnie badania historyczne doprowadziły również do ustalenia daty i miejsca ślubu rodziców papieża: 10 lutego 1906 r. kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła przy ulicy Grodzkiej w Krakowie (dokumenty zawarcia tego małżeństwa znajdują w archiwum wojskowym w Krakowie z roku 1906, w tomie III, w dziale dotyczącym cesarsko-królewskiego 56 Pułku Piechoty; nadto tę datę podał Karol Wojtyła w swej wojskowej karcie ewidencyjnej zachowanej w wiedeńskim *Kriegsarchiv*). Papież Jan Paweł II nie zdołał tych

faktów poznać. Za jego życia nie udało się odnaleźć ani metryki ślubu rodziców, ani jej odpisu, ani też żadnych innych dokumentów. Stąd też nawet w biografach papieskich padają różne daty ślubu: od roku 1904 do 1906. Na te rozbieżności zwrócił uwagę prof. George Weigel, biograf Jana Pawła II, który wprawdzie podał nieprawidłową datę: 1904.

Wyniki prowadzonych badań na ten temat opublikowałam w recenzowanej, samodzielnej monografii na temat Emilii Wojtyłowej pt. *Matka Papieża*, ss. 349. Zaprezentowałam je również na Międzynarodowej Konferencji dla uczczenia kanonizacji Jana Pawła II, w 95. rocznicę urodzin św. Jana Pawła II, na UKSW w Warszawie (18 maja 2015 r.) w referacie pt. *Emilia Wojtyłowa-Kaczorowska, matka Jana Pawła II w świetle nowych dokumentów archiwalnych*, a także w artykule naukowym pt. *Tendencyjne przekazy medialne o pochodzeniu Emilii Wojtyłowej, matki Jana Pawła II*, w: "Kultura, media, teologia" 32, 2018, s. 114-130.

Natomiast we wrześniu 2018 roku na warszawskich Powązkach odnalazłam grób pradziada św. Jana Pawła II ze strony matki, Mikołaja Kaczorowskiego (zm. 7-VII-1872). Na podstawie prowadzonych badań, m.in. w Archiwum Państwowym w Warszawie, ustaliłam, że pradziad Papieża pracował jako stangret hrabiów Zamojskich, i że przez jakiś czas mieszkał nawet w Pałacu Zamojskich w stolicy. Mikołaj Kaczorowski zmarł w Warszawie, co ustaliłam na podstawie analizy porównawczej materiałów archiwalnych, m.in. odnalezionego zapisu w *Księdze zmarłych* z 1872 roku prowadzonej w parafii św. Krzyża przy Krakowskim Przedmieściu. Efektem moich badań na ten temat było wygłoszenie referatu pt. *Genealogia Emilii i Karola Wojtyłów - rodziców Jana Pawła II* na ogólnopolskiej konferencji naukowej z okazji 40-lecia wyboru Papieża Polaka na UKSW w Warszawie 21.11.2018 r.

Obecnie, przygotowuję obszerną historyczną biografię rodziców św. Jana Pawła II, dokładniej prezentującą karierę wojskową Karola Wojtyły seniora, najpierw w wojsku austriackim, później polskim.

c) badanie życia i działalności prymasa Polski kardynała Józefa Glempa

Poza prezentowaną wyżej rozprawą habilitacyjną, życiem i działalnością prymasa Glempa zajmowałam się także w innych publikacjach, wykorzystując materiały archiwalne pochodzące z Archiwum Prymasa Polski w Warszawie oraz z Archiwum Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski. W jednym z artykułów naukowych (*Okoliczności postawienia krzyża "prymasowskiego" w Katyniu w 1988 r.* *Warszawskie studia teologiczne*, XXXI/2/2018, s. 58-76) ukazałam rolę prymasa Glempa w doprowadzeniu do zainstalowania krzyża na Cmentarzu Wojennym w miejscu pomordowanych oficerów polskich w Katyniu pod Smoleńskiem. Podczas pobytu w Moskwie na obchodach Chrztu Rusi w 1988 roku, wymógł na władzach radzieckich zgodę na postawienie krzyża cmentarnego. Doprowadził także do zrealizowania tej idei. Wiele uwagi poświęciłam złożonej kwestii relacji prymasa Józefa Glempa z ks. Jerzym Popiełuszką. Temat ten wciąż zresztą budzi wiele kontrowersji i nieporozumień. Przeanalizowałam współpracę obu duchownych w świetle dostępnych materiałów źródłowych, zarówno dokumentów, jak i wypowiedzi kardynała Glempa na ten temat. Ukazałam genezę powstałego konfliktu, który przybrał na sile po 19 grudnia 1983 roku, po głośnej rozmowie ks. Popiełuszki z Prymasem Glempe w warszawskim seminarium. Przedstawiłam także racje kardynała Glempa, którego wyjaśnienia w tym kontekście są mniej znane, rzadziej cytowane i analizowane. Wyniki moich badań zamieściłam w artykułach

naukowych: *Prymas Józef Glemp wobec ks. Jerzego Popiełuszki*, „Warszawskie Studia Teologiczne” XXIX/4/2016, s. 142-163; *Współpraca ks. Jerzego Popiełuszki z opozycją w oczach prymasa Józefa Glempa. Przyczyny konfliktu*, [w:] *Księża dla władzy groźni. Duchowni współpracujący z opozycją (1976-1989)*, red. R. Łatka, Wydawnictwo IPN, Warszawa 2019 (w druku).

W osobnych publikacjach zajmowałam się analizą prymasostwa kardynała J. Glempa, ukazując jego rolę w historii Kościoła, jak też w historii Polski (artykuł naukowy *Ostatni taki Prymas* w czasopiśmie recenzowanym; kilkanaście artykułów popularnonaukowych na ten temat m.in. w "Biuletynie IPN", w miesięczniku "W sieci historii", "W sieci", w tygodniku "Niedziela", na portalu: wpolityce.pl). Przeprowadziłam również wywiad-rzekę z prymasem Józefem Glempe w wyniku czego opublikowałam publicystyczną książkę połączoną z wywiadami pt. *Ostatni taki Prymas. Kard. Józef Glemp*, ss. 536. Po śmierci prymasa J. Glempa (2013) prowadziłam dalszą kwerendę w archiwach. Wyniki badań zamierzam publikować w kolejnych artykułach naukowych oraz publikacjach książkowych. Nadto, Instytut Pamięci Narodowej zamówił u mnie naukową biografię kard. Józefa Glempa, którą obecnie przygotowuję.

d) badanie życia i działalności innych ważnych postaci z najnowszej historii Polski i Kościoła

Jako absolwentka Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego i autorka pracy magisterskiej na temat twórczości ks. Jana Twardowskiego, interesowałam się życiem i działalnością tego poety. Przeprowadziłam dwa wywiady-rzeki z poetą, które ukazały się w formie książkowej, mimo, że należą do dorobku przeddoktorskiego, warto je w tym miejscu wymienić: *Jedynie miłość ocaleje* oraz *Zgoda na świat*. Efektem powyższych zainteresowań było następnie opracowanie koncepcji "Dzieł zebranych" ks. Twardowskiego, które zostały opublikowane w kilku tomach pod moją redakcją. Następnie prowadziłam badania nad twórczością ks. Twardowskiego. Zaprezentowałam je w referacie pt. *Akceptacja życia i losu ludzkiego w wywiadach książkowych z ks. Janem Twardowskim* pt. *Jedynie miłość ocaleje oraz Zgoda na świat* wygłoszonym na ogólnopolskiej konferencji na Uniwersytecie Warszawskim, zorganizowanej z okazji 100. rocznicy urodzin poety. Napisałam też rozdział w monografii, która ukazała się z okazji jubileuszu.

Badania naukowe prowadziłam również nad życiem i działalnością kardynała Stefana Wyszyńskiego (kwerenda w archiwach, m.in. w Instytucie Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie), czego efektem była książka (opublikowana jeszcze przed obroną doktoratu) pt. *Prymas Tysiąclecia*. Jestem też autorką artykułu naukowego pt. *Obchody Millenium na uchoch w 50. rocznicę*, opublikowanego w miesięczniku pt. "Pamięć i sprawiedliwość. Pismo poświęcone historii najnowszej" (wyd. Instytut Pamięci Narodowej, 2018). Uczestniczyłam w konferencjach na temat kolejnych tomów *Zapisków* Prymasa Wyszyńskiego "Pro memoria", czego rezultatem było opublikowanie artykułów popularno-naukowych w prasie. Jestem też redaktorem popularno-naukowej książki autorstwa kardynała Kazimierza Nycza, *Dziękujemy Opatrzności*, na temat idei Świątyni Bożej Opatrzności i jej roli w dziejach narodu i historii Polski.

Przeprowadziłam również i opublikowałam kilkaset wywiadów z osobami życia publicznego w Polsce. Opracowała także wywiad - rzekę z prof. Janiną Milewską-Duda i prof. Janem Tadeuszem Dudą, który został opublikowany w książce pt. *Rodzice prezydenta*, ss. 280.

Publikacja dotyczy genealogii rodu Milewskich i Dudów, ich tradycji rodzinnych, historii i patriotyzmu, edukacji, kwestii związanych z wiarą, etyką, wychowaniem dzieci. Książka w 2016 r. została nagrodzona Feniksem Specjalnym Nagrody Targów Wydawców Katolickich.

e) Medioznawstwo, badanie wizerunku medialnego znanych postaci historycznych

Tematyką medioznawczą zajmuję się przede wszystkim w ramach pracy naukowej w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW, gdzie od chwili uzyskania stopnia naukowego doktora jestem adiunktem. Moje zainteresowania oscylują m.in. wokół badań wizerunku medialnego postaci historycznych, przemian językowych w mediach tradycyjnych i społecznościowych oraz sposobów komunikacji społecznej na tematy historyczne, polityczne, kościelne i religijne. Efektem badań nad wizerunkiem medialnym postaci historycznych były referaty wygłoszone na ogólnopolskich konferencjach naukowych, np.

- *Wizerunek Marianny Popiełuszko w sieci internetowej* (referat wygłoszony na ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. Rozrywka w przestrzeni wirtualnej, w cyklu Wyzwania Nowych Mediów w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie, 5.12.2013);

- *Obraz kanonizacji Jana Pawła II w depeszach Katolickiej Agencji Informacyjnej* referat opublikowany w: w: *Wielkość czy Autorytet? Jan Paweł II w przekazach polskich mediów podczas Jego kanonizacji*, red. J. St. Olędzki, T. Sasińska-Klas, Warszawa 2016, s. 53-67).

- *Medialna manipulacja informacjami na temat pochodzenia Emilii Wojtyłowej - matki papieża Jana Pawła II* (referat wygłoszony podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. "Manipulacja-media-Kościół" na IEMiD UKSW w Warszawie, 26.03.2015 r.)

- *Działalność mediów katolickich w okresie reżimu komunistycznego na przykładzie relacji o śmierci ks. Jerzego Popiełuszki* (na ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. "Polityka w mediach", z cyklu Warszawskie Dni Medialne; w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie, 04-05.06.2014 r).

Wyniki swoich badań medioznawczych prezentowałam w artykułach naukowych, np. *Problem kompetencji językowych studentów IEMiD. Propozycja modyfikacji programu studiów*, w: "Kultura, media, teologia" 2018(33), s. 64-7; *Polska antynagroda „Hiena Roku” – problem naruszania zasad etyki dziennikarskiej*, [w:] *Etyka mediów – utopia czy powinność*, red. Michał Drożdż, Katarzyna Drąg, Biblos, Tarnów 2017, s. 251-262. Prowadziłam też panele dyskusyjne podczas ogólnopolskich konferencji naukowych, np. *O religijności multimedialnej* na ogólnopolskiej naukowej konferencji Wydziału Teologicznego UKSW pt. *Religijność cyfrowych tubylców*; Warszawa, UKSW, 25.05.201; Stereotypy medialne dotyczące Kościoła, na: ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. "Manipulacja-media-Kościół, stanowiącej IV edycję Konferencji dla Młodych Naukowców z cyklu: "Manipulacja w mediach". IEMiD UKSW w Warszawie, 26.03.2015 r. . Obecnie organizuję ogólnopolską konferencję naukową pt. "Komunikacja medialno-religijna - teoria i praktyka nauczania" (data: 13 marca 2019 r.), której jestem też pomysłodawcą. Celem konferencji jest podjęcie refleksji nad sposobem informowania o wydarzeniach życia religijnego i kościelnego w Polsce i na świecie, wypracowanie dobrych metod nauczania dziennikarstwa religijnego. Konferencję tę organizuję w związku z planowanym otwarciem w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW nowej specjalizacji: "Komunikacja medialno-religijna". Jestem też pomysłodawcą nowych przedmiotów nauczania.

Jako polonistka, redaktor i publicystka, przez 25 lat zajmowałam się również redakcją tekstów i pisaniem artykułów popularno-naukowych i publicystycznych. Pracowałam w wielu redakcjach prasowych, m.in. w "Tygodniku Solidarność", w Katolickiej Agencji Informacyjnej, "Życiu", "Nowym Państwie", "Gościu Niedzielnym", ponadto przez 10 lat kierowałam warszawską edycją tygodnika "Niedziela", przez 3 lata byłam odpowiedzialna za redakcję kwartalnika Centrum Opatrzności Bożej w Warszawie pt. "Dziękuję", ukazującym się pod auspicjami kard. Kazimierza Nycza, Metropolity Warszawskiego.

Obecnie współpracuję z kilkoma tytułami prasowymi. Opublikowałam kilka tysięcy artykułów w kilku obszarach tematycznych. Pierwszy dotyczy postaci historycznych, ich znaczenia i roli w historii Kościoła i historii Polski: Jana Pawła II, Prymasa Wyszyńskiego, Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Jestem również konsultantką filmu dokumentalnego Telewizji Polsat pt. "Próg nadziei - 25 lat pontyfikatu Jana Pawła II, które zmieniło świat", w reżyserii Ewy Świecińskiej. Film jest oparty o wypowiedzi ludzi świata polityki, mediów, Kościoła, nauki, kultury: m.in. G. Weigla, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, kard. J. Ratzingera, Leszka Kołakowskiego bp Tadeusza Pieronka, ks. Adama Bonieckiego, Marcina Preciszewskiego, prof. Jerzego Kłoczowskiego, o. Macieja Zięby.

Od 2004 r. do chwili obecnej jestem też członkiem Zespołu Medialnego przy Przewodniczącym Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski.

D) Konferencje naukowe i wystąpienia

Po obronie doktoratu wzięłam udział w 22 ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych. Wygłosiłam 19 referatów na ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych. Zorganizowałam 2 międzynarodowe oraz 8 ogólnopolskich konferencji. Nadto, zorganizowałam obsługę medialną 8 ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych.

Największym sukcesem na polu mojej aktywności w tej dziedzinie były 3 ogólnopolskie konferencje naukowe, których byłam pomysłodawcą oraz głównym organizatorem, a które odbiły się głośnym echem i cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem - także medialnym. Były to: 1. "Prymas Józef Glemp - nowe fakty i nieznanne dokumenty - w 5. rocznicę śmierci" (Dom Arcybiskupów Warszawskich, ul. Miodowa 17/19, Warszawa, 23.01.2018); 2. "Wiara i patriotyzm. Msze za Ojczyznę bł. ks. Jerzego Popiełuszki. W 100. lecie odzyskania niepodległości" (ogólnopolska konferencja naukowa UKSW oraz IPN pod Patronatem Narodowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy, UKSW, Warszawa, 18.10.2018); 3. Śmierć bł. Ks. Jerzego Popiełuszki - nowe fakty (Ogólnopolska konferencja naukowa Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie, 15.10, 2014 r.); W marcu 2013 r. natomiast, na UKSW odbędzie się Ogólnopolska konferencja naukowa, pt. "Komunikacja medialno-religijna - teoria i praktyka nauczania", której jestem pomysłodawcą i głównym organizatorem, a także przewodniczącym komitetu obsługi medialnej konferencji. Ponadto prowadziłam panele podczas konferencji naukowych i brałam udział w panelach dyskusyjnych jako ekspert.

7. Nagrody i wyróżnienia

Otrzymałam Brązowy krzyż zasługi, odznaczenie Prezydenta RP Andrzeja Dudy za "zasługi na rzecz rozwoju nauki" (2016 r.). Jestem laureatką Feniksa Specjalnego - Nagrody Targów Wydawców Katolickich, 2016, za książkę pt. "Rodzice Prezydenta. Z prof. Janiną Milewską-Dudą i prof. Janem Tadeuszem Dudą rozmawia Milena Kindziuk". Byłam również nominowana do nagrody im. Biskupa Jana Chrapka "Ślad", 2017, za "bogaty dorobek publicystyczny, popularyzowanie wielkich postaci Kościoła Katolickiego w Polsce oraz znakomitą intuicję dziennikarską, pozwalającą reagować na istotne wydarzenia i zjawiska religijne". Otrzymałam również Medal Prymasa Polski kardynała Józefa Glempa, 2006, "w uznaniu za zaangażowanie w badania historyczne dotyczące postaci Księdza Jerzego Popiełuszki". Zostałam też odznaczona Medalem Mater Verbi Tygodnika Katolickiego "Niedziela" za "działalność naukowo-badawczą w dziedzinie historii oraz za popularyzację badań naukowych w mediach". Otrzymałam też Medal Papieża Benedykta XVI, za "koordynację i obsługę medialną papieskiej pielgrzymki do Polski".

8. Działalność dydaktyczna

W czasie zatrudnienia w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa na UKSW wypromowałam 38 prac licencjackich. Recenzowałam 43 prace licencjackie i magisterskie.

Pełnię także funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Małgorzaty Starzyńskiej (promotor: ks. prof. dr hab. Stanisław Dziekoński, rektor UKSW). Tytuł pracy: *Wychowanie młodzieży w nauczaniu pasterskim prymasa Józefa Glempa w latach 1981-2007*.

Działalność dydaktyczną na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego realizuję poprzez prowadzenia zajęć dla studentów Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa. Wśród prowadzonych przez mnie zajęć znajdują się zajęcia obowiązkowe (*Komunikacja kulturowa; Seminarium licencjackie: Język i praktyka mediów; Krytyczny odbiór przekazów medialnych; Dziennikarstwo prasowe i agencyjne - podstawy warsztatu dziennikarskiego; Specjalizacja prasowa - sztuka reportażu; Specjalizacja prasowa- warsztaty wydawniczo-redakcyjne; Specjalizacja prasowa - wywiad i artykuł prasowy; Podstawy warsztatu dziennikarskiego; Kultura języka dziennikarskiego; Dziennikarskie źródła informacji; Publicystyka społeczno-religijna*) oraz autorskie wykłady monograficzne (*np. Kody kulturowe w przekazach medialnych*).

Nadto, organizuję prace nad tworzeniem nowej specjalności na Wydziale Teologicznym UKSW: "Komunikacja medialno-religijna". Jestem pomysłodawcą kilku nowych przedmiotów - zajęć dydaktycznych dla studentów, m.in. *Kody kulturowe w przekazach medialnych; Zasady pisowni słownictwa religijnego; Reportaż społeczno-religijny*. Od 2015 r. jestem członkiem Komisji ds. Promocji Wydziału Teologicznego. W latach 2016-2018 pełniłam też funkcję Koordynatora Wydziału Teologicznego ds. praktyk studenckich na kierunku studiów II stopnia: dziennikarstwo i komunikacja społeczna, specjalność: komunikacja medialno-marketingowa oraz na kierunku teologia, specjalność: edukacja medialna i dziennikarstwo.

9. Popularyzacja nauki

Wyniki swoich badań naukowych systematycznie popularyzuję. Czynię to poprzez popularyzację badań w mediach oraz poprzez wykłady, na które jestem zapraszana jako ekspert przez różne gremia na terenie całej Polski, a także poprzez spotkania autorskie organizowane z okazji publikacji moich książek.

Jestem autorką kilku tysięcy artykułów popularno-naukowych w pismach opiniotwórczych, np. w Biuletynie IPN, miesięczniku "Sieci historii", tygodnikach: "Sieci", "Niedziela", "Gość Niedzielny", czy na portalach internetowych: Stacja7, wpolityce.pl, Katolicka Agencja Informacyjna. Nadto, biorę udział - jako ekspert - w programach telewizyjnych o tematyce m.in. historycznej, w dyskusjach publicystycznych, w audycjach radiowych, udzielam wywiadów na tematy historyczne. Mam kilka takich próśb w miesiącu, m.in. od: TVP1, TVP2, TV Info, TVN, TV Polsat, Polskie Radio Program1, 2,3, Radio Zet, Radio Plus, Polskie Radio24, prasa opiniotwórcza, portale internetowe, agencje informacyjne.

W ostatnim okresie tematyka moich wystąpień dotyczyła rocznic historycznych, a także postaci historycznych, o których piszę artykuły naukowe i książki. Na przykład, przy okazji 40-lecia pontyfikatu św. Jana Pawła II wypowiadałam się w mediach np. na temat historycznej roli pielgrzymek Papieża do Ojczyzny, analizowałam nauczanie Jana Pawła II, przedstawiałam jego wizerunek w mediach. Natomiast jubileusz 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości stanowił okazję do udzielania wywiadów na temat kariery wojskowej Karola Wojtyły, seniora, ojca św. Jana Pawła II czy też na temat genealogii matki Papieża, Emilii Kaczorowskiej-Wojtyłowej. Wypowiadałam się na temat patriotycznych motywów kazań ks. Popiełuszki podczas Mszy za Ojczyznę odprawianych w stanie wojennym w Polsce, na temat religijności Józefa Piłsudskiego, roli Kościoła w stanie wojennym czy też w obradach Okrągłego Stołu.

Co roku otrzymuję też wiele zaproszeń do wygłaszania wykładów gościnnych na tematy historyczne, związane z obszarami moich zainteresowań badawczych (np. na temat Emilii Wojtyłowej, porucznika Karola Wojtyły, seniora, ks. Jana Twardowskiego, prymasa Stefana Wyszyńskiego, prymasa Józefa Glempa, czy papieża Jana Pawła II). Najwięcej zaproszeń jednak otrzymywałam i wciąż otrzymuję do wystąpień na temat postaci i działalności bł. Ks. Jerzego Popiełuszki. W końcu roku 2018 na przykład wygłosiłam referat pt. „Kazania bł. Ks. Jerzego Popiełuszki na Mszach za Ojczyznę - polityczne czy patriotyczne?” w ramach ogólnopolskich wykładów "Dla Niepodległej", z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Zaproszenie otrzymałam od Stowarzyszenia Katolicka Inicjatywa Kulturalna w Kołobrzegu, we współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetem Szczecińskim, Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, Społeczną Akademią Nauk w Łodzi, Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu. W tym okresie wygłosiłam też wykład na zaproszenie Stowarzyszenia Katolickiej Młodzieży Akademickiej przy kościele akademickim św. Anny w Warszawie, jak również w parafiach (np. w Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa w Legionowie). Występowałam też jako ekspert, np. w siedzibie "Przystanku Historia" przy IPN w Warszawie, na spotkaniu dotyczącym filmu dokumentalnego w reż. Rafała Wieczyńskiego o życiu i działalności bł. Ks. Jerzego Popiełuszki pt. "Zwycięzcy nie umierają", zorganizowanym przez Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie, w 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości. W grudniu 2018 r. na zaproszenie bp. Jana Tyrawy gościłam też

z wykładem na temat bł. Ks. Popiełuszki w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Bydgoskiej.

Tego typu zaproszeń otrzymuję wiele, z braku czasu nie na wszystkie jestem w stanie pozytywnie odpowiedzieć – np. w listopadzie 2018 r. musiałam zrezygnować z wykładu w ramach cyklu organizowanego przez Archidiecezję Warszawską pod patronatem kard. Kazimierza Nycza pt. „Fakultety z wolności. Cykl spotkań z wybitnymi historykami, biografami oraz świadkami życia bł. ks. Jerzego czy z wystąpień w seminariach duchownych na terenie Polski.

Ponadto, udzieliłam na ten temat, jako ekspert, kilkuset wywiadów w mediach (najwięcej z okazji kolejnej rocznicy męczeńskiej śmierci ks. Jerzego, która przypada 19 października). Byłam też w składzie jury Ogólnopolskiego Konkursu o bł. Ks. J. Popiełuszcę pt. "Ks. Jerzy Popiełuszko - człowiek Prawdy, który zło dobrem zwyciężał" (udział uczniów z 260 szkół z całej Polski). Występowałam również jako ekspert na konferencjach, np. w ostatnim okresie w Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki "Przystanek Historia", podczas emisji filmu dokumentalnego o bł. ks. Jerzym pt. "Zwycięzcy nie umierają" (3.10. 2018 r.). Jestem również wciąż zapraszana przez różne gremia do wygłaszania wykładów na temat ks. Popiełuszki lub jego matki. W ostatnim okresie na przykład, 12.12.2018 r., na zaproszenie biskupa Jana Tyrawy, ordynariusza diecezji bydgoskiej, wygłosiłam w Bydgoskim Wyższym Seminarium Duchownym wykład pt. "Ostatnie godziny życia bł. ks. Jerzego Popiełuszki"; referat wygłoszony w ramach ogólnopolskich wykładów "Dla Niepodległej", z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, na zaproszenie Stowarzyszenia Katolicka Inicjatywa Kulturalna w Kołobrzegu, we współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetem Szczecińskim, Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, Społeczną Akademią Nauk w Łodzi, Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu, pt. Kazania bł. Ks. Jerzego Popiełuszki na Mszach za Ojczyznę - polityczne czy patriotyczne? (Kołobrzeg, 3.08. 2018 r.).

10. Plany naukowe

Obecnie prowadzę badania naukowe w ramach Centralnego Projektu Badawczego Instytutu Pamięi Narodowej pt. „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych 1944–1989”. Wygłaszam referaty na konferencjach naukowych oragnizowanych w związku z tym projektem. W ramach tego projektu pracuję nad pełną, źródłową biografią kardynała J. Glempa.

Ponadto przygotowuję monografię obejmującą biografię historyczną Emilii (z domu Kaczorowska) i Karola Wojtyłów, rodziców św. Jana Pawła II. W związku z tym prowadzę wiele badań archiwalnych, zbierając na temat genealogii i dziejów obu rodzin Wojtyłów i Kaczorowskich informacje rozproszone w różnych archiwach kościelnych, wojskowych czy cywilnych.

Milena Lindziś

Warszawa, 24 I 2019